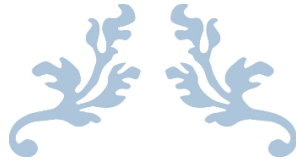

جمهوری اسلامی ایران

برنامه

جناب آقای علی اصغر مونسان

وزیر مشاور

وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی

شهریور ۱۳۹۸

پیشگفتار

وزارت نو ایجاد میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری به عنوان یک دستگاه فرهنگی، حافظ میراث کهن ایرانی و فرهنگ اسلامی و شیعی به طور اعم و مسئول نگاهداشت و پاسداشت آداب، سنن و میراث تاریخی مرزپرگهر ایران اسلامی و متولی تکریم اساتید، هنرمندان و صنعتگران صنایع دستی ضمن ترویج و رشد این هنر صنعت به طور خاص است که به حق و به جد تا کنون آنچه که در خور شان این مصورکنندگان تاریخ و پدید آورندگان آثار تاریخی کشور بوده است از عهده اش بر نیامده است. این وزارتخانه که مامور به صدور فرهنگ غنی ایرانی در کنار هم آوایی با دین مبین اسلام از طریق جلب توجه گردشگران به این بخش از تاریخ تمدن جهان و اسلام است وظیفه‌ای خطیر در ایجاد الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت بر عهده دارد.

اگر تغییر استراتژی از اتکاء به درآمدهای تک محصولی نفت به دیگر منابع درآمدی برای کشوری با جمعیت جوان را هدف قرار داده باشیم، و بخواهیم از سهم ۳۰ درصدی اقتصاد جهانی در گردشگری و زیرساختها و ملحقات آن بهره‌مند شویم، الزاماً بایستی به ایران، که با ویژگی‌های خاص تاریخی و تمدنی به عنوان یکی از غنی‌ترین، کهن‌ترین و تأثیرگذارترین فرهنگ‌ها و تمدن‌های بشری را با ویژگی‌های طبیعی کم نظیر داراست نگاهی نو داشته باشیم. ایران که جزء ۱۰ کشور اول توریستی دنیا و پنجمین کشور تاریخی جهان به شمار می‌رود، میتواند با همدلی و هم آوایی این تغییر بزرگ را با تعاملی سازنده و الهام بخش در عرصه بین‌المللی رقم زده و از منظر اقتصادی چندین برابر درآمدهای نفتی برای کشور نقش اقتصادی ایفا نماید. همچنین از نظر فرهنگی و اجتماعی نیز می‌تواند صادر کننده فرهنگ غنی و پایدار ایرانی و اسلامی در کنار تولد هزاران شغل باشد.

این مهم محقق نخواهد شد مگر اینکه تغییری اساسی علاوه بر ساختار سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در دیدگاه و روش، همراه با نظام مدیریتی بروز و کارآمد و با برنامه‌ای متکی بر تعامل و مشارکت جامعه ذینفعان داشته و امکان بهره‌مندی از دانشهای مرتبط و مشاغل نوظهور را برایش فراهم نماییم.

همت بلند و هوشمندی نمایندگان شریف مردم در مجلس شورای اسلامی برای تبدیل این سازمان به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نقطه عطفی در تاریخ کشور بوده و نشان از ذکاوت، هوشمندی و تشخیص صحیح و به موقع نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی داشته است و همراهی دولت تدبیر و امید در ایجاد زیرساختهای نو در این تغییر اساسی و مهم در میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نشان از عزم ارکان نظام مقدس جمهوری اسلامی در رقم زدن این واقعه بزرگ برای کشور دارد.

حال که مسوولیت خطیر این تغییر بنیادین و اصلاح به این پاسدار میراث اجداد و نیاکانم پیشنهاد شده است. دستیابی به چشم انداز ۲۰ ساله نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تحقق اهداف برنامه پنجساله ششم توسعه کشور در کنار الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در امور میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی را به یقین، نیازمند حرکتی هماهنگ، برنامه‌ریزی شده و منطبق با ظرفیتهای، امکانات، واقعیتهای و قابلیت‌های میهن عزیز اسلامی می‌دانم، که صد البته این برنامه‌ها و اهداف هم اکنون نیز علی‌رغم وجود محدودیتهای اساسی، کاستیها و کمبودها با تمام توان در حال اجرا بوده و یقیناً پس از تبدیل این سازمان به وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی با

استفاده از ظرفیتهای ایجادى جدید، اندیشمندان و داهیان وکلای مردم در مجلس شورای اسلامی و همراهی و همدلی قوای سه‌گانه بیش از پیش شاهد بهبود وضع موجود و حرکت به سمت مطلوب خواهیم بود. لازم به تأکید است که اگر ارتقاء رتبه سازمان در حوزه ارزیابی فناوری اطلاعات در بین دستگاه‌های اجرایی کشور از رتبه ۵۴ در سال ۱۳۹۶ به رتبه ۲۰ در سه ماهه اول سال ۱۳۹۸ همراه با کسب لوح تقدیر جایزه بلوغ بودجه ریزی بر مبنای عملکرد در نهمین کنفرانس بین‌المللی بودجه‌ریزی بر مبنای عملکرد در بین دستگاه‌های اجرایی کل کشور و کسب رتبه برتر توسعه دولت الکترونیک در چهاردهمین جشنواره شهید رجایی در شهریور سال ۱۳۹۷، به همراه کسب جایگاه بیست و یکم از میان ۱۰۵ دستگاه ارزیابی شونده در حوزه توسعه دولت الکترونیک (ابتدای بهمن ماه ۱۳۹۷ تا پایان فروردین ۱۳۹۸) فراهم آمده است، یقیناً مرهون الطاف لایزال الهی و پس از آن تلاشهای مجدانه و دلسوزانه همکارانم در وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بوده است.

بر این اساس برنامه پیشنهادی اینجانب با توجه به تجربه اجرایی پشت سر برای تصدی مسئولیت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در دوره دو ساله ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰ تنظیم و تقدیم شده است.

مجموعه حاضر مشتمل بر اقدامات انجام شده طی دو سال گذشته با اتکاء به اسناد بالادستی و راهبردها و برنامه‌های اجرایی با هدف پیشرفت متوازن و متعادل در سه رکن میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری با پرهیز از انجام امور تصدی‌گری و اتکاء حداکثری بر ظرفیتهای تشکلهای تخصصی و واگذاری امور به بخش خصوصی ضمن لحاظ اقلیم منطقه‌ای تهیه و تدوین شده است. همچنین در ابتدای هر بخش، گزارشی مختصر از وضعیت این سه حوزه همراه با چالشها و کاستیهای موجود بیان گردیده که میتواند مکمل رویکرد کلان ما به مسائل این سه حوزه باشد.

امیدوارم در ظل الطاف الهی و توجهات حضرت ولیعصر ارواحنا له الفداء با نصب العین قراردادن رهنمودهای مقام معظم رهبری مدظله العالی و حمایتهای قوای مقننه و قضاییه و دیگر ارکان نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران همچنان میراث دار صالحی برای راست قامتان جاودان تاریخ بوده و فرهنگ شهادت را که سرلوحه خدمت به تمامی ایرانیان است را پاسدار باشم.

علی اصغر مونسان

شهریور ۱۳۹۸

فهرست

۱	پیشینه.....
۲	میراث فرهنگی.....
۳	اقدامات انجام شده طی دو سال گذشته با اتکاء به اسناد بالادستی، اهداف و راهبردها در حوزه میراث فرهنگی.....
۶	راهبردها و برنامه های اجرایی با هدف پیشرفت متوازن و متعادل میراث فرهنگی.....
۸	گزارش آماری فعالیتها در حوزه میراث فرهنگی.....
۱۰	صنایع دستی.....
۱۰	اقدامات انجام شده طی دو سال گذشته با اتکاء به اسناد بالادستی، اهداف و راهبردها در حوزه صنایع دستی.....
۱۳	راهبردها و برنامه های اجرایی با هدف پیشرفت متوازن و متعادل در حوزه صنایع دستی.....
۱۶	گزارش آماری فعالیتها در حوزه صنایع دستی.....
۱۷	گردشگری.....
۱۸	اقدامات انجام شده طی دو سال گذشته با اتکاء به اسناد بالادستی، اهداف و راهبردها در حوزه گردشگری.....
۲۲	راهبردها و برنامه های اجرایی با هدف پیشرفت متوازن و متعادل در حوزه گردشگری.....
۲۵	گزارش آماری فعالیتها در حوزه گردشگری.....
۲۷	گزارش آماری فعالیتها در حوزه توسعه مدیریت.....
۲۸	گزارش آماری فعالیتها در حوزه سرمایه گذاری.....
۲۹	گزارش آماری فعالیتها در حوزه اشتغالزایی.....

پیشینه

علی اصغر مونسان متولد ۱۳۴۹ تهران

سوابق تحصیلی و علمی :

- ✓ کارشناس رشته مهندسی عمران از دانشگاه صنعتی شریف
- ✓ کارشناسی ارشد مدیریت ساخت، دانشگاه صنعتی امیرکبیر
- ✓ کارشناسی ارشد MBA با گرایش MARKETING از سازمان مدیریت صنعتی
- ✓ دانشجوی دکتری عمران، دانشگاه صنعتی شریف و عضو هیئت علمی دانشگاه
- ✓ دارای گواهینامه تخصصی مهندسی زلزله
- ✓ دارای گواهینامه دوره بتون های «SCC» ،
- ✓ دارای گواهینامه دوره مدیریت استراتژیک پروژه و مدیریت پروژه «PMBOK»

سوابق اجرایی :

- ✓ معاون اجرایی شرکت مانا (سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران)،
- ✓ عضویت هیئت مدیره و معاون اجرایی شرکت دی (بنیاد مستضعفان)،
- ✓ مسئولیت‌های اجرایی در فاز اول منطقه پارس جنوبی (پالایشگاه پارس جنوبی) منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس،
- ✓ عضو هیئت مدیره و معاون فنی و اجرایی شرکت هریس (ستاد اجرایی فرمان امام (ره))
- ✓ عضو هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت آتی ساز (بنیاد مستضعفان)
- ✓ مدیرعامل شرکت توسعه فضاهای فرهنگی تهران
- ✓ معاون امور اجتماعی فرهنگی شهرداری تهران
- ✓ مدیر عامل سازمان مهندسی و عمران شهر تهران
- ✓ چهره سال صنعت ساختمان در سال ۱۳۹۵ در گروه «مدیران دولتی»
- ✓ مدیر نمونه شهرداری تهران در سال ۱۳۹۱
- ✓ مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش

نوشتارها :

- ✓ توسعه گردشگری خارجی را از کجا شروع کنیم؟
- ✓ مناطق آزاد دروازه‌های امن ورود به تجارت آزاد
- ✓ مجلس، اقتصاد، مناطق آزاد
- ✓ همت و عزم ملی برای جذب سرمایه
- ✓ آینده صنعت نفت عراق و سیاست‌های صنعتی این کشور در بخش انرژی و تغییر جایگاه عراق در اوپک

میراث فرهنگی

"تحکیم هویت ملی همراه با وفاق اجتماعی"

((این کشور باید در سطح بالای کشورها و ملت‌ها قرار داشته باشد. سابقه تاریخی ما میراث فرهنگی ما، توانایی‌های مردمی ما ظرفیت‌های طبیعی ما، همه به ما این را املاء و دیکته می‌کنند.))

(مقام معظم رهبری مدظله العالی)

میراث فرهنگی یکی از منابع مهم فرهنگی و از جمله اساسی‌ترین ارکان هویت ملی و منشاء خلاقیت، تولید و مقوله‌ای چند بعدی است که نقش و جایگاه عمده‌ای در توسعه و رشد فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی پایدار کشورها دارد. تحقق آرمان‌های متعالی انقلاب اسلامی ایران نظیر احیاء تمدن عظیم ایرانی-اسلامی، دیپلماسی فعال و موثر فرهنگی، تقویت روح همبستگی اقوام ایرانی و وحدت ملی از مسیر توجه به میراث فرهنگی می‌گذرد. شواهد بیش از یک میلیون سال سابقه مستمر حضور انسان و بیش از یازده هزار سال مدنیت مستمر در فلات ایران، تخمین وجود بیش از یک میلیون اثر تاریخی، ۳۴۰۰۰ اثر ثبت شده ملی و ۲۴ اثر جهانی در قالب ۴۶ مکان نیازمند توجه ویژه دولت و مجلس محترم شورای اسلامی است که معاونت میراث فرهنگی با اساسنامه تخصصی و شرح وظایف معین نسبت به انجام وظایف اصلی مانند پژوهش، حفاظت، مرمت و معرفی تلاش نموده است. دستیابی به جایگاه اول اقتصادی منطقه با اتکا به درآمدهای غیر نفتی مستلزم افزایش نقش و اثر معین و مشخص وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی علی‌الخصوص حفاظت از میراث ملموس و ناملموس ایران در برنامه‌ها و اسناد بالا دستی است که هم اکنون به عنوان چالشی اساسی قابل شناسایی برای این حوزه می‌باشد. **سیاست اصلی وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در دولت دوازدهم در حوزه حفظ و احیای میراث فرهنگی استفاده حداکثری از ظرفیت بخش خصوصی و نهادهای عمومی بوده است.** که در این راستا علاوه بر ایجاد اشتغال مستقیم و غیر مستقیم سی هزار نفر، وظیفه قانونی و ذاتی خود را در حوزه حفظ و احیای آثار هم به نحو مطلوبی پیگیری نموده و تغییر روند هزینه در بناهای تاریخی را به ارایه تسهیلات به بهره برداران و حمایت از ایشان به عنوان الگوی تعریف منافع مشترک مورد توجه قرار داده است.

با توجه به اهمیت معرفی ارزشها و حفظ ظرفیتهای نهفته در میراث فرهنگی (مادی و غیرمادی) و طبیعی در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی ایران توانسته است دارای رتبه نهم با ۲۴ اثر ثبت شده جهانی در بین بیش از ۱۹۲ کشور عضو کمیته میراث جهانی یونسکو و رتبه سوم در آسیا باشد. این در حالی است که کل آثار ثبت شده جهانی ۱۱۱۳ اثر بوده که رتبه اول با ۵۵ اثر متعلق به کشور ایتالیا است. قابل تاکید است که وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در حوزه ثبت آثار جهانی تلاش خواهد کرد بدلیل محدودیت‌های ایجاد شده از سوی

کمیته میراث جهانی (سه‌میه یک اثر در یک سال برای هر کشور)، ثبت آثاری را در اولویت قرار دهد که پهنه‌های مختلفی از کشور را در برگیرد. ثبت زنجیره‌ای آثار در فهرست میراث جهانی در این راستا صورت خواهد گرفت.

اقدامات انجام شده طی دو سال گذشته با اتکاء به اسناد بالادستی، اهداف و راهبردها در حوزه

میراث فرهنگی

- در راستای شناسایی و مستندسازی میراث فرهنگی (ملموس و غیرملموس) و میراث طبیعی به عنوان هدف کلان وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری طی دو سال گذشته بالغ بر ۵ اثر تاریخی به ثبت جهانی رسیده است.
- در راستای حراست از میراث فرهنگی طی ریزنی‌ها و تعاملات انجام شده ۷۴ قلم شیء از اشیاء تاریخی، فرهنگی به کشور مسترد شده است.
- ۹۵۸ اثر ملی (منقول، غیرمنقول، طبیعی، ناملموس) به ثبت رسیده است که نسبت به دوره چهار ساله دولت یازدهم با رشد ۵۱ درصدی با مجموع ۲۸۱۵ اثر ملی ثبت، شناسایی و مستندسازی در لیست آثار ملی گردیده است. با توجه به آخرین گزارش کمیسیون اصل نود مجلس شورای اسلامی نبود اعتبار کافی جهت ثبت، حفظ، نگهداری و حراست از آثار اصلی ترین و مهمترین چالش این وزارتخانه تلقی می‌گردد.
- در راستای توسعه، ترویج و صیانت از میراث فرهنگی، ۲۴ پایگاه ملی و جهانی در آثار تاریخی، فرهنگی و طبیعی شاخص و مهم کشور ایجاد و راه‌اندازی شده است.
- از آنجائیکه صیانت از میراث طبیعی و تنوع زیستی و تنوع منظر کشور و تعمیق رابطه مردم با طبیعت از طریق توسعه پایدار طبیعت‌گردی به عنوان یکی از اهداف کلان سازمان مورد شناسایی واقع شده است در این راستا ثبت جهانی جنگل‌های هیرکانی در حوزه استان‌های گلستان، مازندران، گیلان، خراسان شمالی و سمنان صورت پذیرفت. این واقعه پس از ثبت جهانی منجر به جلب توجه جامعه جهانی به طور خاص به این میراث طبیعی در میهن اسلامی شده است. تداخل وظایف و اختیارات با سازمانها و نهادهای ذیربط و ذیمدخل به عنوان محدودیت اساسی در این بخش قابل توجه است.
- در راستای توسعه همکاری‌های منطقه‌ای و جهانی، با هدف ارتقاء دیپلماسی فرهنگی ۵ پرونده نامزدی میراث جهانی ناملموس به ترتیب الف) هنر ساختن و نواختن عود مشترک با کشور سوریه ب) مراسم زیارت کلیسای تادئوس مقدس مشترک با کشور ارمنستان ج) هنر مینیاتور مشترک با کشور ترکیه، جمهوری آذربایجان و ازبکستان د) یلدا ح) مراسم جشن مهرگان به صورت مشترک با کشور تاجیکستان به منظور ثبت در فهرست میراث ناملموس جهانی به دبیرخانه سازمان بین‌المللی یونسکو ارائه شده است. لازم به ذکر است پرونده نامزدی ثبت دوتار برای قرارگیری در فهرست میراث جهانی ناملموس در سال جاری مطرح خواهد شد.
- با هدف ارتقای کیفی حفاظت از گستره‌های جغرافیایی و محدوده آثار فرهنگی، تاریخی در فهرست میراث جهانی یونسکو نسبت به ثبت منظر باستانشناختی ساسانی شامل سه شهر تاریخی فیروزآباد، سروستان و بیشاپور

به همراه ۸ پهنه تاریخی در سال ۱۳۹۷ و ثبت شهر تاریخی یزد اقدام شده است. از آنجاییکه ثبت جهانی آثار دارای فرآیند پیچیده کارشناسی، سیاسی و مدیریتی است و تاثیرات درخوری در توسعه گردشگری کشور دارد؛ ثبت جهانی شهر تاریخی یزد برای نمونه با عرصه و حریمی به مساحت بالغ بر ۸۷۰ هکتار، پرونده‌ای پیچیده در میان آثار جهانی ثبت شده کشور می‌باشد که در دولت دوازدهم محقق گردیده‌است. یزد پس از ثبت در فهرست میراث جهانی، شاهد رشد بالغ بر ۲۰۰ درصدی تعداد نفر شب اقامت گردشگر خارجی نسبت به گذشته است.

▪ تهیه پرونده ثبت جهانی کاروانسرای‌های ایرانی با گستره ۱۵ استان، پرونده ثبت جهانی مساجد ایرانی با گستره ۱۰ استان، پی‌گیری برای تحقق ثبت جهانی کریدور راه آهن ایران با گستره ۸ استان، پرونده ثبت جهانی مشترک منظر تاریخی فرهنگی اورامان با گستره ۲ استان، تهیه پرونده ثبت جهانی اربعین به صورت مشترک با کشورهای عراق، سوریه، آیین‌های زیارت رضوی به صورت مشترک با کشور افغانستان نمونه‌ای از اقدامات در دست انجام می‌باشد.

• با هدف حفظ و پاسداری از میراث فرهنگی ناملموس نسبت به ثبت ۲ اثر ناملموس در فهرست ناملموس میراث جهانی شامل چوگان (بازی سوار بر اسب به همراه موسیقی و روایتگری) و مهارت ساختن و نواختن کمانچه به صورت پرونده مشترک با کشور آذربایجان اقدام شده است. لازم به ذکر است با رایزنی‌های فرهنگی بین‌المللی صورت گرفته، در سال ۱۳۹۶ پرونده ثبت جهانی نوروز از تعداد ۵ کشور همکار و مشترک در پرونده به تعداد ۱۱ کشور ارتقا یافته است.

• با هدف شناخت گستره جغرافیائی، پژوهش و عمق‌یابی دوره‌های تاریخی، معرفی و حمایت از فرهنگ، هنر و تمدن ایرانی ساماندهی و مرمت محوطه‌ها و بناهای تاریخی شامل: مرمت، احیاء و بهره‌برداری از آثار تاریخی و فرهنگی با استفاده از ظرفیتهای دستگاههای اجرایی و بخش خصوصی با رشدی قابل توجه بالغ بر ۴,۰۰۰ پروژه و اشتغال مستقیم بیش از ۲۵,۰۰۰ نفر طی دو سال گذشته صورت گرفته است. کمبود قوانین و مقررات در بکارگیری بخش خصوصی در این بخش با استناد به گزارش کمیسیون اصل نود مجلس شورای اسلامی کاملاً مشهود است.

• با هدف حفظ و حراست از آثار تاریخی و میراث فرهنگی تعیین حریم ۴۰۹ اثر غیر منقول از ابتدای سال ۱۳۹۶ تا مرداد ماه سال ۱۳۹۸ صورت پذیرفته است.

• در چارچوب ماده ۲۷ قانون الحاق (۲) واگذاری پروژه‌های عمرانی به بخش خصوصی با بیش از ۸۰ بنای تاریخی به بخش خصوصی از طریق صندوق حفظ و احیا و ۱۵ بنا شامل خانه، عمارت، کاروانسرا، کمپینگ، مجتمع گردشگری، موزه و فضاهای گردشگری با بهره‌گیری از مشارکت حداکثری بخش خصوصی مورد مرمت، احیا و بهره‌برداری قرار گرفته است این درحالیست که محدودیتهای اساسی در اعطای این پروژه‌ها سرعت

پیشرفت اقدامات را بسیار کاسته ولیکن با تعاریف جدید از شاخصه‌ها این فعالیت تبدیل به یک ارزش اقتصادی و سرمایه‌گذاری شده است.

- در جهت ارتقاء کمی و کیفی، تنوع بخشی و گسترش پژوهش‌های بنیادی، کاربردی و بهره‌گیری از علوم و فناوریهای روزآمد در بخش میراث فرهنگی (ملموس و غیرملموس) و میراث طبیعی ساماندهی، مستندسازی و حفاظت از ۲۵۴,۱۳۱ شیء از اموال منقول تاریخی و فرهنگی ضمن تدوین هرم ارزشی آثار از ابتدای سال ۹۶ تا مرداد ۹۸ توسط بخش دولتی و خصوصی انجام شده است.
- در راستای تدوین نظام مدیریت حفاظت، احیاء، ساماندهی و بهره‌برداری خردمندانه از آثار بر اساس معیارهای طبقه بندی و هرم ارزشی آنها بر اساس اصل شفافیت راه‌اندازی سامانه یکپارچه پرونده الکترونیک حفاظت و مرمت آثار ایران، در سال ۱۳۹۸ انجام پذیرفته است.
- در راستای ایجاد شفافیت، تسریع در اقدام و ارتقاء ظرفیت اجرائی مرمت و بازسازی ابنیه تاریخی فهرست بهای مرمت ابنیه تاریخی همراه با نظام‌نامه فنی و اجرائی حوزه مرمت تدوین گردیده است.
- با هدف تقویت باور و عزم ملی و نهادینه سازی ارزشهای میراث فرهنگی (ملموس و غیرملموس) و میراث طبیعی کشور، حفظ و تقویت سرمایه اجتماعی و ارتقاء آگاهی عمومی، مسئولیت همگانی و مشارکت حداکثری مردم در حفاظت و بهره‌برداری خردمندانه از آثار فرهنگی و تاریخی، طرح میراث‌بان تهیه و نهایی شده و در حفظ و حراست از میراث فرهنگی از ظرفیتهای عمومی، انجمنها و تشکلهای تخصصی تحت نظارت وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی بهره برده خواهد شد.
- با هدف ایجاد همبستگی ملی از طریق آشنایی با تاریخ کشور و آثار تاریخی ۸۸ موزه در طول دو سال اخیر در کشور افتتاح شده است (در سال اخیر حدوداً هر هفته یک موزه) که این رقم نسبت به عملکرد چهارسال قبل از خود با رشد ۱۰ درصدی مواجه بوده است در حال حاضر ۶۹۲ موزه در سراسر کشور قابل بهره‌برداری است.
- با ایجاد نظام مدیریت داده و اطلاعات یکپارچه، بروز و کارآمد با پشتیبانی سیستم اطلاعات جغرافیائی بمنظور جمع‌آوری، بازخوانی، پردازش، انتقال و تبادل اطلاعات و ایجاد امکان دسترسی ذینفعان ضمن تاکید بر ضرورت استقرار نظام حسابهای اقماری میراث فرهنگی و میراث طبیعی استانداردسازی و شناسنامه دار کردن خدمات سازمان ۲۰ مورد، راه‌اندازی سامانه‌ها و خدمات الکترونیک ۱۷ مورد و توسعه و استقرار سامانه فروش بلیط الکترونیک ۴۲ مورد انجام شده است.
- با هدف ارتقاء کمی و کیفی نیروی انسانی از طریق ایجاد نظام آموزش، ارتقاء تخصص و مهارت و حمایت از نیروی انسانی شاغل در بخش میراث فرهنگی (ملموس و غیرملموس) و میراث طبیعی و ارتقاء ساختار و تشکیلات سازمانی ایجاد نظام مدیریت بروز و کارآمد مدیریت و کنترل پروژه بمنظور هدایت، پایش و ارزیابی مستمر فعالیتهای بخش میراث فرهنگی (ملموس و غیرملموس)، طبیعی انجام شده است. به دلیل محدودیت در جذب نیروی انسانی متخصص و

همچنین منابع محدود این حوزه از کمبودهای اساسی رنج می برد که این مهم در گزارش کمیسیون اصل نود مجلس شورای اسلامی نیز منعکس شده است.

- با هدف گسترش معرفی میراث فرهنگی و تاریخی کشور نسبت به برگزاری ۵۱ نمایشگاه ملی و بین‌المللی بصورت مشترک با همکاری موزه لوور و موزه ملی در پاریس، اسپانیا، هلند، چین، کره و ... از ابتدای سال ۹۶ تا مرداد ۹۸ اقدام شده است.

راهبردها و برنامه‌های اجرایی با هدف پیشرفت متوازن و متعادل میراث فرهنگی

- با هدف بهینه سازی ساختار مدیریتی و تشکیلاتی و توانمندسازی جوامع محلی، ساماندهی و انتظام بخشی به فعالان بخش میراث فرهنگی و افزایش مشارکت خبرگان و تشکلهای تخصصی در اتخاذ کلیه تصمیمها **تشکیل انجمن میراث فرهنگی** با نگاه اقلیم محور در کلیه ادارات شهرستانها و ادارات کل استانی همراه با اعطای اختیارات ویژه جهت شناسایی، حفظ و احیای صنایع دستی همراه با تعامل و حضور نمایندگان دستگاههای اجرایی و نهادهای ذیربط یا ذیمدخل به عنوان رکن اساسی نگاه این وزارتخانه به فعالتهایش در دستور کار می‌باشد.
- دستیابی به راهکارهای اجرایی بهینه‌سازی ساختار مدیریتی بمنظور اثر بخشی حاکمیت از طریق **کاهش تصدی‌گری** و تمرکز دولت در حوزه سیاستگذاری، هدایت، حمایت و نظارت و همچنین ارتقاء نقش و سهم بخش غیردولتی در بخش میراث فرهنگی (ملموس و غیرملموس)، طبیعی هدف گذاری شده است.
- برنامه ریزی جهت **توسعه کمی و کیفی نظام آموزشی** رسمی (در مقاطع مختلف آموزشی) و عمومی بمنظور ارتقاء دانش تخصصی و همگانی، ترویج فرهنگ و گسترش آگاهیهای عمومی در زمینه میراث فرهنگی (ملموس و غیر ملموس) و میراث طبیعی با هماهنگی با وزارت آموزش و پرورش و وزارت آموزش عالی در حال پیگیری است.
- برنامه ریزی و بررسی جهت ایجاد سازوکارهای لازم و تقویت انگیزه در مجامع علمی جهانی برای **مطالعات ایران‌شناسی و پژوهشهای مرتبط با تمدن ایرانی - اسلامی** در همکاری با مراکز علمی و پژوهشی خارجی در مرحله تبادل اطلاعات است.
- تدابیر لازم حداکثری بمنظور ایفای **سهم و نقش بخش میراث فرهنگی** در ارتقاء شاخصهای اقتصاد ملی، اشتغال زائی، کاهش محرومیت مناطق محروم و افزایش سطح معیشت جوامع محلی به عنوان هدف عملیاتی برای ادارات کل تدوین شده است.
- افزایش **حساسیت بخش قضایی نسبت به اهمیت آثار ملی** و میراث فرهنگی و ایجاد شرایط حقوقی - مدیریتی و اقتصادی مناسب برای تعامل سازنده میراث فرهنگی و طبیعی با حیات جاری جامعه بمنظور ایجاد ارزش افزوده اقتصادی میراثها بویژه در شهرها و بافتهای تاریخی با هدف **جلوگیری از تخریب** آنها در دستور کار است.
- ایجاد محیط حقوقی و اداری مناسب برای تحقق اهداف توسعه بخش از طریق تدوین، اصلاح و تکمیل قوانین و مقررات، تشکیلات روشها و استانداردها در مورد میراث فرهنگی و میراث طبیعی از طریق **تدوین مقررات خاص و اصلاح قوانین** مربوطه و تهیه آیین نامه های لازم هدف گذاری شده است.
- برنامه ریزی برای ایجاد حداقل یک موزه در هر شهر (هر شهر یک موزه) انجام شده است.

- برگزاری جشن ملی افتتاح هشتصدمین موزه در کشور در پایان دولت دوازدهم در حال برنامه ریزی می باشد.
- برگزاری رویدادهای فرهنگی در فضاهای تاریخی متناسب با شان و ظرفیت آنها همراه با افزایش سهم میراث فرهنگی در اوقات فراغت و نشاط شهروندان در دست اقدام است.
- احیاء بافت های تاریخی شهری از طریق انجام پروژه های الگویی مرمت شهری با مشارکت مردم و سایر دستگاههای ملی و استانی دست اندرکار برنامه ریزی شده است.
- مرمت، حفاظت و احیاء سالیانه ۱۰ درصد آثار ثبت شده در فهرست آثار ملی با استفاده از ظرفیت بخش خصوصی و دولتی، افزایش سهم مشارکتهای مردمی در مرمت تا ۵۰ درصد در دست بررسی است.
- همسان سازی کمی و کیفی محوطه ها، مجموعه ها، بناها و پایگاه های میراث جهانی و ملی (علمی - پژوهشی، اجرایی - عملیاتی، منظر، ساختاری، آموزشی و گردشگری) در دست بررسی قرار دارد.

@Mghavanin

گزارش آماری فعالیتها در حوزه میراث فرهنگی

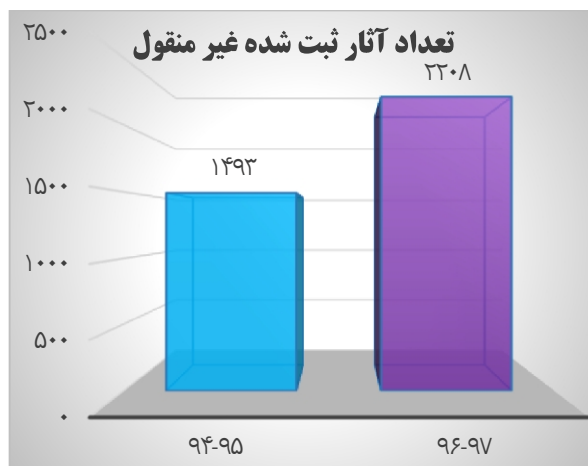
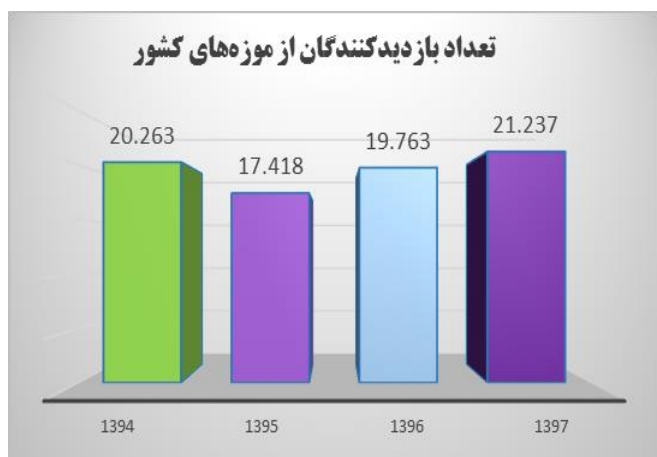
عنوان شاخص	واحد متعارف	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
تعداد موزه‌های افتتاح شده در کشور	عدد	۲۷	۴۰	۴۲	۳۹
تعداد بازدیدکنندگان از موزه‌های کشور	هزار نفر	۲۰,۲۶۳	۱۷,۴۱۸	۱۹,۷۶۳	۲۱,۲۳۷
ثبت آثار جهانی (تاریخی- فرهنگی)	اثر	۲	۴	۳	۱
ثبت آثار ملی (منقول و غیرمنقول تاریخی فرهنگی- میراث فرهنگی ناملموس و طبیعی)	اثر	۴۶۸	۱۰۲۵	۱۱۲۷	۱۰۸۱

افتاح موزه در سال‌های ۹۶ و ۹۷ نسبت به دولت سال‌های ۹۴ و ۹۵ **۲۲ درصد افزایش** یافته است.

در سال‌های ۹۶ و ۹۷ نسبت به سال‌های ۹۴ و ۹۵ **تعداد اثر ملی بیشتری** به ثبت رسیده است.

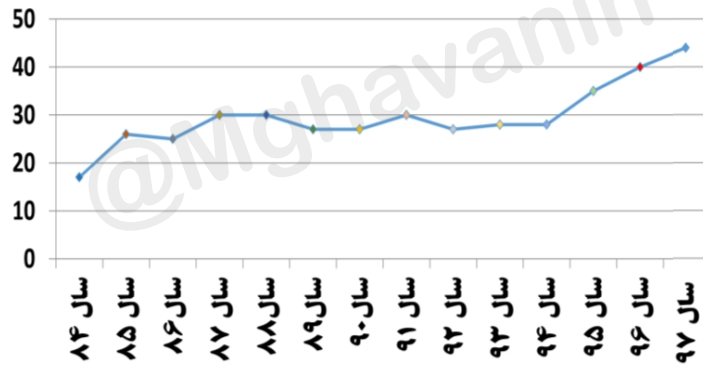
دستاوردها در حوزه میراث فرهنگی طی سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

- ثبت جهانی جنگل‌های هیرکانی در اجلاس باکو.
- استرداد ۷۴ قلم شیء از اشیاء تاریخی - فرهنگی به کشور.
- تدوین فهرست بهای مرمت ابنیه تاریخی به منظور ارتقاء ظرفیت اجرایی مرمت از طریق تدوین نظام‌نامه‌هی فنی و اجرایی حوزه مرمت.
- ارسال پرونده‌های هنر ساختن و نواختن عود مشترک با کشور سوریه، مراسم زیارت کلیسای تادئوس مقدس مشترک با کشور ارمنستان، هنر مینیاتور مشترک با کشور ترکیه، جمهوری آذربایجان و ازبکستان و بلدا به منظور ثبت در فهرست میراث ناملموس جهانی به دبیرخانه یونسکو.
- برگزاری ۵۱ نمایشگاه داخلی و خارجی.
- ساماندهی و مرمت محوطه‌ها و بناهای تاریخی اعم از دولتی و خصوصی حدود ۲۰۰۰ اثر.
- حفاظت و مرمت حدود ۱۸۷۹۷ قلم شیء تاریخی - فرهنگی بخش دولتی و خصوصی.
- ساماندهی و مستندسازی ۲۱۶۵۳۷ قلم شیء از اموال منقول تاریخی - فرهنگی.
- راه‌اندازی سامانه یکپارچه پرونده الکترونیک حفاظت و مرمت آثار ایران.

روند ثبت آثار تاریخی، فرهنگی و طبیعی در فهرست میراث جهانی یونسکو

ردیف	عنوان	قبل از انقلاب اسلامی	از ابتدای انقلاب تا ۱۳۸۳	سال	سال	سال	سال	جمع کل
۴	تعداد موزه ها فعال	۴۳	۲۱۷	۸۴	۸۵	۸۶	۹۵	۶۸۹

صنایع دستی

“هویت بخش، اشتغالزا، عینیت اقتصاد مقاومتی و محرک اقتصادی”

((باید با سرمایه گذاری جدی صنایع دستی را رونق کامل داد و با سیاست گذاری صحیح راه ورود گسترده تولیدات هنرمندان ایرانی را به بازارهای جهانی هموار ساخت))
(مقام معظم رهبری مدظله العالی)

صنایع دستی یکی از بخش‌های مهم اقتصادی و فرهنگی کشورمان است که ابزاری قابل توجه برای صادرات کالا، ارزآوری، اشتغالزایی، جذب گردشگر خارجی، افزایش دهنده سطح تولید ملی و معرفی کننده فرهنگ اصیل ایرانی به جهانیان به شمار می‌رود و از نظر ایجاد اشتغال پایدار و از حیث گردش اقتصادی و مباحث مربوط به گفتمان‌سازی و تبلیغات فرهنگی، مورد توجه و تاکید است. بخش اعظمی از آینده اقتصاد جهان وابسته به هنر و صنایع دستی خواهد بود و حجم عظیمی از مبادلات تجاری و بازرگانی بازارهای آینده جهان در تسخیر صنایع دستی و هنرهای سنتی قرار خواهد گرفت. از مجموع ۶۰۲ رشته صنایع دستی شناسایی شده در جهان ۳۰۰ رشته در ایران به ثبت رسیده است که از نظر تنوع در میان سه کشور برتر دنیا قرار دارد و تاکنون ۴۴۰,۵۴۹ نفر شاغل فعال (ثبت در سامانه) در این بخش در ۲۹۵ رشته به صورت گروهی یا انفرادی ساماندهی شده‌اند با احتساب خانواده‌های این افراد **معیشت بالغ بر ۲ میلیون نفر به صنایع دستی گره خورده** است. در صورتیکه ارزش ریالی تولید ماهانه هر صنعتگر به طور متوسط ۱,۵۰۰,۰۰۰ تومان منظور شود ظرفیت ماهانه تولید صنایع دستی در مجموع در ازاء مجوزهای اعطا شده بالغ بر ۶۶۰ میلیارد تومان خواهد شد و نکته با اهمیت اینکه ۳۰ درصد از این مصنوعات توسط جامعه روستایی و عشایری تولید شده و بالغ بر ۷۰ درصد از جامعه تولیدکنندگان **صنایع دستی کشور را بانوان میهن اسلامی** تولید می‌نمایند. میزان ارزآوری صنعتگران و هنرمندان حوزه صنایع دستی بالغ بر ۶۱۳ میلیون دلار (به غیر از زیورآلات سنتی، فرش دستباف و صادرات چمدانی) طی دو سال گذشته بوده است. که قابلیت افزایش این رقم به شرط حمایت لازم تا ۲ میلیارد دلار تا افق ۱۴۰۴ وجود دارد.

سهم صنایع دستی کشور از تولید ناخالص ملی بیش از ۲,۹ درصد است و برای ایجاد هر شغل در حوزه صنایع دستی به طور متوسط ۵۰ (پنجاه) میلیون تومان نیاز است. بخش عمده‌ای از مواد اولیه مصرفی این صنعت از داخل کشور و بدون اتکا به هرگونه منابع خارجی قابل تامین است. قابل توجه اینکه تعداد کل نیروی انسانی صف و ستاد مشغول در این بخش در کل کشور ۲۵۶ نفر می‌باشد.

اقدامات انجام شده طی دو سال گذشته با اتکاء به اسناد بالادستی، اهداف و راهبردها در حوزه

صنایع دستی

- تصویب قانون حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی با کمک مجلس شورای اسلامی صورت پذیرفته است.

- اولین مدل نمادین **خانه ایرانی در شهر تبریز** با هدف الگوسازی و تقویت باور و عزم ملی و تعمیق گرایش به سنت‌های اصیل ایرانی و امکان استفاده از هنرهای سنتی و صنایع دستی در زندگی روزمره، مرمت، تجهیز و افتتاح شد. خانه ایرانی خانه‌ای است که کلیه وسایل و امکانات آن به جز لوازم الکترونیک از مصنوعات صنایع دستی و هنرهای سنتی تهیه شده باشد.
- در راستای ایفای سهم و نقش بخش صنایع دستی در ارتقاء شاخصهای اشتغال‌زائی، کاهش محرومیت مناطق محروم و افزایش سطح معیشت جوامع محلی و عدالت اجتماعی با ایجاد اشتغال از طریق صدور پروانه های صنایع دستی ۱۲۹,۰۹۹ نفر شغل ایجاد شده است
- در راستای ایفای سهم و نقش بخش صنایع دستی در ارتقاء شاخصهای اقتصادی، با پرداخت تسهیلات به تعداد ۲۸,۵۲۸ مورد با ارزشی بالغ بر ۳۴۴,۶ میلیارد تومان و صدور پروانه تولید (انفرادی و کارگاهی) به تعداد ۱۴۸,۷۲۱ فقره انجام شده است که ماحصل این تلاشها منجر به صادرات صنایع دستی به ارزشی بالغ بر ۶۱۳ میلیون دلار با وزن ۱۰۱,۲۵۸ تن طی دوسال اخیر و فروش داخلی ۳,۶۴۱ میلیارد تومان از انواع صنایع دستی طی دوسال اخیر شده است.
- **اطلس صادرات صنایع دستی ایران** به تفکیک استانها و جهان تهیه و در اختیار متقاضیان قرار گرفته است.
- در راستای معرفی ارزشها و ظرفیتهای نهفته در هنرهای سنتی و صنایع دستی در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی ثبت جهانی ۸ شهر (اصفهان، تبریز، لاله جین، مریوان، سیرجان، مشهد، میبد) و ۲ روستا (کلپورگان و آباده) و همچنین ثبت ملی ۱۹ شهر و ۸ روستا (شهرهای نودشه، شهرضا، گنبدکاووس، ملایر، زنجان، کاشان، ایرانشهر، بجنورد، شهرکرد، ایلام، بروجرد، بندرلنگه، بایگ، خوسف، شیراز، اهواز، ذرفول، تویسرکان، هرسین و روستاهای فشتکه، فش، بسک، قاسم آباد، بیدکردویه، بحیری، تنگه سرخه و مهرگرد) به همراه کسب رتبه اول جهانی برای ثبت جهانی شهرها و روستاهای صنایع دستی مورد اجرا گذاشته شده است.
- طرح تجاری سازی صنایع دستی در ۳۱ استان کشور با بهره‌گیری از روش‌های نوین تبلیغات و بازاریابی به منظور رونق کسب و کار محصولات صنایع دستی کشور انجام شده و در حال توسعه می‌باشد.
- هفتمین دوره داوری بین‌المللی مهراصالت صنایع دستی برگزار و ۴۶ گواهینامه بین‌المللی به هنرمندان کشور (استان اصفهان ۱۱ اثر، استان البرز ۲ اثر، استان آذربایجانشرقی ۲ اثر، استان بوشهر ۲ اثر، استان تهران یک اثر، استان خراسان رضوی یک اثر، استان خوزستان ۲ اثر، استان زنجان ۳ اثر، استان سمنان یک اثر، استان سیستان و بلوچستان ۳ اثر، استان فارس ۲ اثر، استان قزوین یک اثر، استان کردستان ۲ اثر، استان کرمان یک اثر، استان کرمانشاه یک اثر، استان گلستان یک اثر، استان گیلان یک اثر، استان همدان یک اثر، استان یزد یک اثر). اعطا شده است.
- اخذ ۲۱۸ مورد گواهینامه ملی ادبی و هنری در حوزه صنایع دستی در راستای حفظ حقوق مالکیت معنوی انجام پذیرفته است.

- با اعتقاد با حفظ و صیانت از طرح‌ها، نقوش، تکنیک و مهارت ساخت منحصر به فرد بسیاری از رشته‌های صنایع دستی **اخذ ۹ (نه) نشانه جغرافیایی بین‌المللی از سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO)** (آبگینه استان تهران، نازک کاری سنندج استان کردستان، زیلو میبد استان یزد، شیریکی پیچ سیرجان استان کرمان، ورنی مغان استان اردبیل، گلیم هرسین استان کرمانشاه، منبت آباده استان فارس، میناکاری استان اصفهان و خاتم شیراز استان فارس) انجام پذیرفته است.
- بالغ بر ۱۷ هزار نفر در رشته‌های صنایع دستی و یا رشته‌های مرتبط **آموزش** دیده و فارغ التحصیل شده‌اند که به علت کمبود بودجه امکان بهره‌مندی از دانش و حضور عملیاتی صرفاً ۲۰۰۰ نفر فراهم گردیده است.
- از آنجایی که صنایع دستی یکی از ارکان مهم صنایع خلاق می‌باشد، بسترسازی به جهت **تقویت استارت آپ‌ها، شرکتهای دانش بنیان، شرکتهای خلاق** و همچنین هم‌افزایی با سایر ارکان اقتصاد صنایع خلاق به منظور تاثیرگذاری هر چه بیشتر در اقتصاد خلاق در دست اقدام می‌باشد. در این بخش **یک شرکت دانش بنیان** در مرکز رشد واحد فناوری دانشگاه الزهرا به عنوان اولین شرکت دانش بنیان صنایع دستی تاسیس شده است.
- برنامه‌ریزی و همکاری هدفمند با ستاد فناوری نانو به جهت **اصلاح و رفع معایب در حوزه تولید صنایع دستی** و ایجاد ارزش افزوده با هدف افزایش توان رقابتی در بازارهای بین‌المللی ضمن استفاده از فن‌آوری‌های روز و دانش بنیان به وسیله بهسازی و بروز رسانی تجهیزات، مواد و مصالح مورد نیاز در فرایند تولید محصولات صنایع دستی در دست انجام می‌باشد.
- ۳۰ تفاهم نامه در راستای توسعه همکاریهای علمی، پژوهشی، آموزشی و اجرائی با مراکز آموزش عالی، دانشگاهی، موسسات پژوهشی، سازمانها و نهادهای دولتی و خصوصی در بخش هنرهای سنتی و صنایع دستی منعقد گردیده است. از مهمترین تفاهم نامه‌ها میتوان به تفاهم نامه با وزارت آموزش و پرورش در راستای **تبیین جایگاه صنایع دستی و فرهنگ این صنعت در کتب درسی** اشاره کرد.
- در راستای **توانمندسازی جوامع محلی**، ساماندهی و انتظام بخشی به فعالان بخش هنرهای سنتی و صنایع دستی و توسعه تشکلهای غیردولتی ۷۱ نمایشگاه تخصصی صنایع دستی در استانهای کشور برگزار گردیده است و امکان حضور ۲۹۲ هنرمند در ۵۷ نمایشگاه بین‌المللی فراهم آمده است. همچنین ۱۱ بازارچه دائمی صنایع دستی افتتاح و به بهره برداری رسیده است.
- ایجاد **زیرساختهای مالی و قانونی** با هدف از سرگیری بیمه مجدد صنعتگران و هنرمندان بعد از ۵ سال و پیگیری مجدانه جهت ادامه روند آن در سال ۱۳۹۸ انجام پذیرفته است.
- با هدف ایجاد محیط حقوقی و اداری مناسب برای تحقق اهداف توسعه بخش از طریق تدوین اصلاح و تکمیل قوانین و مقررات، تشکیلات روشها و استانداردها **پیش نویس آیین نامه حمایت از هنرمندان، استادکاران و فعالان صنایع دستی** در دست تدوین می‌باشد.

- در راستای شناسائی، معرفی و حمایت از گنجینه های زنده بشری و مفاخر هنرهای سنتی و صنایع دستی حوزه تمدنی ایران کارت شناسایی هنرمندان به تعداد ۶۸,۶۰۶ نفر طی دو سال گذشته صادر شده است.
- تهیه، تدوین و اخذ شماره ثبت ۱۲۳ پرونده مربوط به میراث ناملموس در حوزه صنایع دستی در راستای تثبیت هنر صنعت انجام شده است.
- تهیه، تدوین و اخذ شماره ثبت طرح صنعتی در حوزه صنایع دستی (۳ پرونده) انجام شده است.
- سامانه یکپارچه و مرکز اطلاعات و داده، بروز و کارآمد بخش با پشتیبانی سیستم اطلاعات جغرافیائی بمنظور جمع آوری، بازخوانی، پردازش، انتقال و تبادل اطلاعات و ایجاد امکان دسترسی ذینفعان و با توجه به پراکندگی جغرافیایی تولیدکنندگان صنایع دستی در سطح کشور و کاهش چالشهای خدمات رسانی و اجرای سیاستهای حمایتی از تولیدکنندگان و ذینفعان صنعت در حال اجرا می باشد.
- در راستای رفع موانع قانونی صادرات صنایع دستی علی الخصوص نقره و زیورآلات با حمایت مجلس شورای اسلامی و در تعامل با وزارت اقتصاد و وزارت صمت براساس ماده ۱۳ و بند ۶ قانون بانک مرکزی که سیاستگذاری کلان برای خرید و فروش طلا، نقره و فلزات گرانبها بر عهده این بانک قرار داده شده است. امکان خروج محصولات نقره دست ساز از طریق پیمان سپاری بر مبنای قیمت نقره خام (بدون محاسبه ارزش افزوده) برای صنعتگران صنایع دستی فراهم شده است و همچنین طی تفاهم نامه با وزارت صمت محدودیت صادرات چمدانی گلیم نیز کاهش یافت.
- تدوین سیاستهای انتخاب صادر کننده نمونه غیرنفتی از صادرکنندگان صنایع دستی و برگزاری مراسم تجلیل از صنعتگران در مهرماه سال ۱۳۹۸ انجام شده است.

راهبردها و برنامه‌های اجرایی با هدف پیشرفت متوازن و متعادل در حوزه صنایع دستی

- با هدف بهینه سازی ساختار مدیریتی و تشکیلاتی و توانمندسازی جوامع محلی، ساماندهی و انتظام بخشی به فعالان بخش صنایع دستی تشکیل شورای صنایع دستی با نگاه اقلیم محور در کلیه ادارات شهرستانها و ادارات کل استانی و نگاه به افزایش مشارکت خبرگان و تشکلهای تخصصی در اتخاذ کلیه تصمیمها با موضوع صنایع دستی همراه با اعطای اختیارات ویژه جهت شناسایی، حفظ و احیای صنایع دستی همراه با تعامل و حضور نمایندگان دستگاههای اجرایی و نهادهای ذیربط یا ذیمدخل به عنوان رکن اساسی نگاه این وزارتخانه به فعالیتهایش در دستور کار می باشد.
- حمایت و بسترسازی به جهت افزایش مبادی فروش صنایع دستی (نمایشگاهها، بازارچه ها، سایتهای تجارت الکترونیک، کیوسکها و ...) در داخل و خارج از کشور در دست اقدام می باشد.
- اهتمام در جهت رفع موانع قانونی صادرات صنایع دستی با حمایت مجلس شورای اسلامی و در تعامل با وزارتخانه های ذیربط و ذیمدخل در دست اقدام می باشد.
- تاسیس بنگاه های تولیدی بزرگ صنایع دستی با هدف سفارش پذیری و توسعه این هنر - صنعت با اتکاء به ظرفیتهای بخش خصوصی در دست اقدام می باشد.
- بسترسازی و کمک به ایجاد اولین نمایشگاه دائمی و اولین پایانه صادراتی صنایع دستی با اتکاء به ظرفیتهای بخش خصوصی در دست اقدام می باشد.

- بسترسازی و حمایت از ایجاد خوشه های صنایع دستی و شرکت های بزرگ مادر تخصصی با نگاه هدایت محور و سامانده برای فعالین حوزه صنایع دستی ضمن نگاه به بهره مندی از تکنولوژی های روز در دست اقدام می باشد.
- اقدامات علمی و پژوهشی با هدف تهیه نقشه راه مناسب با هدف توسعه اقتصاد صنایع دستی (فرهنگ سازی، تبلیغات، طراحی، برندسازی، نظارت، تولید، فروش، صادرات و...) در حوزه های تخصصی در حال بررسی و اقدامات لازم می باشد.
- ایجاد زیرساختها و تلاش جهت جلوگیری از تداخل صنفی و تعیین تکلیف رشته های مرتبط با صنایع دستی از دیگر اتحادیه های صنفی در کلیه استانها هدف گذاری گردیده است.
- تدوین سند کاهش تصدی گری دولتی و تمرکز آموزش و اعطای مدرک به هنرجویان صنایع دستی توسط انجمن ها و اتحادیه های صنایع دستی به عنوان یک راهبرد در دست بررسی می باشد.
- زمینه سازی جهت رفع ممنوعیت و محدودیتهای موجود برای ارسال محصولات صنایع دستی در تعامل با وزارت ارتباطات (شرکت پست ج.ا.ا) در دستور کار قرار گرفته است.
- زمینه سازی جهت ایجاد زیرساختهای معرفی و تبلیغات صنایع دستی ایران به مردم دیگر کشورهای جهان در تعامل با رایزن های فرهنگی ایران در سال ۱۳۹۸ هدف گذاری شده است.
- تدوین دستورالعمل و راهکارهای قانونی در زمینه حمایتی در تامین مواد اولیه مورد نیاز هنرمندان صنایع دستی و استادکاران در حال مطالعه می باشد.
- با هدف عرضه ظرفیتهای فرهنگی، هنری و تجاری صنایع دستی کشور حضور هیأت های تخصصی در دیگر کشورهای جهان به طور منظم و دائمی برنامه جامع در دست بررسی می باشد.
- تدوین نظام مدیریت حفاظت و نجات بخشی آثار فرهنگی (ملموس و غیرملموس) و طبیعی در معرض خطر و شناسایی و مستندسازی هنرهای سنتی و صنایع دستی مغفول مانده و یا در شرایط بحران و هنرهای سنتی در حال زوال در دستور کار قرار دارد.
- نهادینه سازی ارزشهای هنرهای سنتی و صنایع دستی کشور، حفظ و تقویت سرمایه اجتماعی بخش از طریق توسعه آموزشهای رسمی و تخصصی و ارتقاء آگاهی عمومی در دستور کار قرار دارد.
- حمایت از تنوع محصولات صنایع دستی کشور و خلق مزیت های جدید با حفظ اصالت های منطقه ای این هنر صنعت بمنظور پاسخگویی به بازارهای هدف در حال مطالعه است.
- تدوین نظام جامع حمایت از فعالیتهای خلاقانه هنرمندان صنایع دستی هدف گذاری شده است.
- ایجاد زمینه های لازم برای کاهش اتکاء بخش به منابع مالی دولتی از طریق افزایش مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی داخلی در هنرهای سنتی و صنایع دستی هدف گذاری شده و در حال تدوین برنامه می باشد.
- تدوین نظام جامع حمایتی (تعرفه ای و غیرتعرفه ای) و تشویقی فعالان در بخش هنرهای سنتی و صنایع دستی با هدف معافیت مالیاتی و تسهیل فرآیند صادرات صنایع دستی در دست مطالعه می باشد.
- سیاست گذاری و اجرای راهبردی مناسب جهت ورود اقلام صنایع دستی در متن زندگی (طرح صنایع دستی و جهیزیه) جوامع با تاکید بر کاربردی شدن محصولات تولیدی در دست اقدام می باشد.
- ایجاد زیرساخت و حمایت از برند سازی ملی و بین المللی و حمایت جهت ایجاد نمایندگی رسمی فروش محصولات صنایع دستی دارای برند ایرانی در خارج از کشور در دست پیگیری می باشد.

- از آنجا که کشور جمهوری اسلامی در حوزه صنایع دستی فاخر در برخی از رشته‌ها در جهان بدون رقیب می‌باشد بسترسازی و کمک به **برگزاری حراج آثار نفیس و فاخر در حوزه صنایع دستی** به منظور تاثیرگذاری در بازار اقتصاد هنر و همچنین زمینه سازی به جهت حضور صنایع دستی در بازار بورس به عنوان کالای سرمایه‌ای در دست بررسی می‌باشد.
- باتوجه به نقش سازنده و تاثیرگذار صنایع دستی به عنوان کالای هنری در دوره تحریم های خصمانه **کسب گرسی ریاست شورای جهانی صنایع دستی** در دست اقدام می‌باشد.
- با تاکید بر گسترش دولت الکترونیک ایجاد **سامانه هوشمند صدور و اعطای مجوزهای فعالیت صنایع دستی** با هدف جلوگیری از هدر رفت زمان و انرژی متقاضیان در دستور کار قرار دارد.
- توسعه مراکز خلاق و راه اندازی خانه های صنایع دستی و خانه های ایرانی در مناطق شهری و روستایی مستعد کشور به منظور حمایت از هنرمندان و صنعتگران کم درآمد و فراگیر کردن نظام آموزش استاد شاگردی در دست اقدام است.
- تدوین نظام جامع استاندارد و **حمایت از حقوق مصرف کننده صنایع دستی** در دست اقدام است.
- برنامه ریزی جهت **کاهش قیمت تمام شده** و فروش محصولات صنایع دستی ضمن ایجاد زیرساختهای حمایتی ویژه از واحدهای عرضه صنایع دستی که نسبت به **رعایت حقوق مصرف کننده** اهتمام دارند در دست اقدام است.

@Mghavanin

گزارش آماری فعالیتها در حوزه صنایع دستی

دستاوردها در حوزه صنایع دستی طی سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	واحد متعارف	عنوان شاخص
۲۸۹	۲۸۱	۲۳۷	۱۷۴	میلیون دلار	صادرات صنایع دستی بدون احتساب زیورآلات سنتی و تجارت چمدانی
۱۷۱۱	۱۴۵۰	۱۱۶۰	۱۰۰۰	میلیارد تومان	برآورد تقریبی فروش داخلی صنایع دستی
۸۳۱۰۸	۵۴۷۶۷	۴۴۰۷۱	۳۴۸۲۴	میلیون تومان	میزان فروش بازارچه‌های موقت عرضه و فروش محصولات صنایع دستی
۲۱۱۶۰	۲۲۱۸۳	۱۹۱۲۶	۱۵۲۰۷	تعداد/فقره	صدور پروانه تولید (انفرادی و کارگاهی)
۲۶۲۶۰	۲۷۴۳۰	۲۳۷۴۸	۱۷۳۱۱	تعداد / فقره	اشتغال ایجاد شده از محل صدور پروانه‌های تولیدی صنایع دستی
۱۵,۸۰۱	۹۵۰۵	۲۸۶۹	۴۱۵۵	شغل	فرصت اشتغال ایجاد شده از محل پرداخت تسهیلات اشتغال خانگی
۱۴,۶۸۷	-	-	-	شغل	فرصت اشتغال ایجاد شده از محل پرداخت تسهیلات روستائی
۴۸۶	-	-	-	شغل	فرصت اشتغال ایجاد شده از محل پرداخت تسهیلات فراگیر
۳۲۲۷۷	۳۳۸۹۵	۷۹۶۵	-	نفر	صدور کارت شناسائی هنرمندان (محاسبه فرصت‌های شغلی)
۳	۳	۲	۲	ثبت جهانی	شهرها و روستاهای ثبت جهانی
۱۰	۵	-	-	ثبت ملی	شهرها و روستاهای ثبت ملی

- کسب رتبه اول جهانی برای ثبت شهرها و روستاهای جهانی.
- اجرای طرح تجاری‌سازی صنایع دستی در ۳۱ استان کشور.
- از سرگیری مجدد بیمه صنعتگران و هنرمندان بعد از ۵ سال پیگیری ادامه روند آن در سال ۱۳۹۸.
- برگزاری ۳۰ نمایشگاه تخصصی صنایع دستی.
- افتتاح نمادین اولین خانه ایرانی در تبریز.

گردشگری

“گنج پنهان و توسعه پایدار”

(من تصورم این است که اگر مسئولین کشور بتوانند از همین مسئله گردشگری به شکل درست، با تبلیغات صحیح و با جهت‌گیری صحیح استفاده کنند، درآمد آن، کشور را از همه معونه‌های دیگر بی‌نیاز می‌کند.)) (مقام معظم رهبری مدظله العالی)

صنعت گردشگری عملاً بزرگ‌ترین منبع تجارت بین‌المللی، صنعتی پاک و در عین حال اشتغالزای و وسیله مهم تحصیل ارز، شناساندن تولیدات و محصولات داخلی و در نتیجه وسعت و گسترش بازارهای صادراتی است و به لحاظ بالا بودن ایجاد قابلیت تحرک در تولید و توزیع و مخصوصاً برای خدمات گوناگون و کمک به سرعت گردش پول و ایجاد اشتغال از مهم‌ترین منابع در توزیع عادلانه درآمدها و کمک به افزایش رفاه اجتماعی تلقی می‌گردد.

شاید بتوان گفت که تنها منبع درآمد یک کشور که هیچ‌گاه دست‌خوش خسارت جدی کمبود و فقدان نخواهد شد جاذبه‌های گردشگری داخلی و خارجی آن است. امروزه بسیاری از کشورها به جهت ارزش افزوده فوق‌العاده صنعت توریسم ایجاد جاذبه‌های جهانگردی را جزء استراتژی ملی خود قرار داده‌اند. در سال ۲۰۱۷، گردشگری در جهان در بخش سفر و گردشگری، ۱۰,۴ درصد از GDP جهانی را به خود اختصاص داده است. این بخش با ۳۱۳ میلیون شغل، ۹,۹ درصد از کل اشتغال زایی سال ۲۰۱۷ را از آن خود کرده به شکلی که از هر ۱۰ شغل ۱ شغل در جهان متعلق به بخش سفر و گردشگری است. در دهه گذشته، یک پنجم مشاغل ایجاد شده در جهان در این بخش بوده است باید ذکر کرد از هر ۵ گردشگر ۴ نفر در داخل منطقه ای که به آن تعلق دارند سفر می‌کنند. سهم مستقیم سفر و گردشگری ایران ۱۱,۸ میلیارد دلار معادل ۲,۸٪ از کل GDP کشور را به خود اختصاص داده و پیش‌بینی می‌شود ۷,۴٪ در سال ۲۰۱۸ رشد داشته باشد. همچنین در سال ۲۰۱۷، سفر و گردشگری به طور مستقیم در ایران ۵۵۲,۵۰۰ شغل را پشتیبانی کرده است به این مفهوم که معادل ۲,۱٪ درصد از کل اشتغال در اختیار و با حمایت این بخش بوده است و در سال ۲۰۱۸، انتظار می‌رود اشتغال در صنعت گردشگری ۵,۵٪ رشد داشته باشد. در سال ۲۰۱۷، سهم کل سفر و گردشگری در اشتغال (با احتساب مشاغل غیر مستقیم صنعت) ۶,۱٪ معادل ۱,۵۷۷,۵۰۰ شغل بوده است و در سال ۲۰۱۸ انتظار می‌رود ۴,۹٪ رشد داشته باشد. در سال ۲۰۱۷، صادرات بازدیدکننده ۴,۶ میلیارد دلار معادل ۳,۹٪ از کل صادرات بوده است. سرمایه‌گذاری سفر و گردشگری ۲,۸ میلیارد دلار معادل ۳,۳٪ از کل سرمایه‌گذاری بوده و انتظار می‌رود در سال ۲۰۱۸ رشد ۶ درصدی داشته باشد. این در حالی است که بودجه بازاریابی و تبلیغات گردشگری ایران ۸۲۶ ریال به ازای هر گردشگر (کمتر از ۱ سنت) بوده است.

ایران به سبب برخورداری از منابع غنی، جاذبه‌های طبیعی و فرهنگی با تمرکز بر گردشگری می‌تواند با راهبردها و برنامه‌های منظم و منسجم، وابستگی خود را به منابع نفتی کاهش دهد و به عنوان یک منبع پایدار از حوزه گردشگری بهره‌مند شود. لذا گردشگری پایدار در راستای توسعه ظرفیت‌ها و ارتقاء قابلیت‌های موجود در زمینه‌های میراث فرهنگی (ملموس و غیر ملموس)، میراث طبیعی، دانش‌ها و هنرهای سنتی، فناوری بومی و صنایع دستی گام بردارد. گردشگری را

می‌توان به طور مستقیم و غیر مستقیم یکی از ابزارهای اساسی تحقق بندها و مفاد بخشهایی از اسناد فرادستی جمهوری اسلامی ایران دانست.

با توجه به تحقیقات انجام شده عوامل زیربنایی و زیرساختی از مهمترین موانع توسعه گردشگری بوده و پس از آن موانع و مشکلات سیاسی و موانع فرهنگی بیشترین اثر را در عدم توسعه گردشگری داشته‌اند. نباید فراموش کرد که تحرکات تبلیغاتی و جنگ رسانه‌ای غرب و محافل صهیونیستی علیه ایران اسلامی همواره وجود دارد تا چهره نادرستی از ایران را به دنیا معرفی کنند. آنچه که نقشه‌های پرهزینه دشمنان را نقش بر آب خواهد کرد ورود گردشگران خارجی به ایران است تا امنیت، تنوع زیستی، میراث فرهنگی، آثار تاریخی و صنایع دستی را همراه با میهمان نوازی و نوع دوستی در ایران را تجربه و با انتقال سینه به سینه آن در کشورهايشان، مبلغ چهره واقعی و فرهنگ غنی این مرز پرگهر باشند.

بنابر آمار و اطلاعات تعداد گردشگران ورودی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ به تعداد ۷,۸۰۴,۱۱۳ نفر با افزایش ۵۲,۶۲ درصدی مواجه بوده است. همچنین درآمدهای ارزی از ۶,۵ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۶ با رشد ۷۸ درصدی به ۱۱,۶ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۷ رسیده است. در چهار ماهه اول سال ۱۳۹۸ نیز علیرغم وجود شرایط تحریمی ظالمانه ۳,۰۷۷,۱۱۵ نفر گردشگر از میهن اسلامی بازدید کرده اند که در مقایسه با سال ۱۳۹۶ دارای رشد مثبت ۴۰,۱ درصدی همراه بوده است.

در سال ۱۳۹۶ تعداد گردشگران خروجی ۱۰,۵۴۲,۹۵۲ نفر بوده است که این تعداد در سال ۱۳۹۷ به ۷,۲۴۲,۶۶۷ نفر کاهش پیدا کرده و حکایت از کاهش ۳۱,۳۰ درصدی گردشگران خروجی دارد و برای اولین بار در کشور تراز گردشگری مثبت شده است. نکته قابل تاکید و تامل اینکه بنابر آمارهای سازمان بین المللی گردشگری میهمان نوازی رسم و مسلک ما بوده و در این خصوص حائز رتبه اول از نظر گردشگران هستیم.

اقدامات انجام شده طی دو سال گذشته با اتکاء به اسناد بالادستی، اهداف و راهبردها در حوزه

گردشگری

- با هدف بهینه سازی ساختار مدیریتی، تشکیلاتی و توانمندسازی جوامع محلی، ساماندهی و انتظام بخشی به فعالان بخش میراث فرهنگی همراه با افزایش مشارکت خبرگان و تشکلهای تخصصی در اتخاذ کلیه تصمیمها با موضوع گردشگری، **شورای گردشگری و کمیسیون های تخصصی** با نگاه اقلیم محور در کلیه ادارات شهرستانها و ادارات کل استانی همراه با اعطای اختیارات ویژه جهت شناسایی، حفظ و احیای زمینه های گردشگری همراه با تعامل و حضور نمایندگان دستگاههای اجرایی و نهادهای ذیربط یا ذیمدخل به عنوان رکن اساسی نگاه این وزارتخانه به فعالیتهايش تشکیل شده است.
- با هدف توسعه زیر ساختهای مرتبط با گردشگری با استفاده از مشارکت حداکثری بخش خصوصی و با اولویت فعالیتها و مناطق دارای مزیت نسبی و احصاء و واگذاری کلیه امور غیر حاکمیتی به تشکلهای تخصصی گردشگری هدایت، نظارت و حمایت از ایجاد ۷۳ مورد هتل های ۴ و ۵ ستاره توسط بخش خصوصی طی دو سال گذشته

انجام پذیرفته است. همچنین برنامه‌ریزی جهت ارتقاء سطح واحدهای اقامتی از نظر تنوع و تعداد و ایجاد بسترهای مناسب برای ایجاد این واحدها صورت پذیرفته است.

- در راستای توسعه زیرساختهای گردشگری **تعداد هتل‌های یک تا پنج ستاره از ۱۰۹۹ باب هتل در سال ۱۳۹۶ به ۱۲۰۶ باب هتل در سال ۱۳۹۷ افزایش یافته** است که با رشد ۹,۷ درصدی مواجه بوده است. تعداد اتاقها به عدد ۵۰,۴۲۸ و تختهای قابل بهره برداری در کشور ۱۲۱,۰۰۹ تخت در حال حاضر می باشد.
- مجموعاً ۲,۳۷۱ پروژه گردشگری با حجم سرمایه گذاری ۸۱۸ هزار میلیارد ریال با مترآژ بالغ بر ۳۹ میلیون متر مربع در دست ساخت است که از این تعداد ۳۷۴ باب هتل می باشد و پیش بینی ایجاد اشتغال برای ۱۱۱,۹۶۱ نفر می گردد.
- به عنوان یکی از شاخصه های مهم در صنعت گردشگری **نماد گردشگری کشور** ایجاد گردیده است.
- در راستای گسترش و حمایت از گردشگری طبیعی و روستائی و بمنظور افزایش نشاط اجتماعی، سلامت عمومی، رونق روستاها و گردش متوازن مالی و کاهش مهاجرت‌های روستائی ۱,۷۰۰ **مورد فعالیت‌های بوم گردی** در روستاهای کشور ایجاد و افتتاح گردیده است و همچنین ۹۸۲ واحد بوم گردی با حجم سرمایه ۵۳۶ میلیارد تومان در سراسر کشور در دست ساخت است. از آنجائیکه توجه ویژه دولت منجر به **رونق گردشگری روستائی** ضمن لحاظ ایجاد اشتغال شده است **روند مهاجرت معکوس آغاز** گردیده و توانسته ایم با همکاری تنگاتنگ بنیاد مسکن انقلاب اسلامی ضمن محرومیت زدایی از دهها روستای کشور، نسبت به زیبا سازی، معرفی و ایجاد زیرساخت‌های گردشگری اقدام کرده و با به حداقل رساندن تخریب‌ها و جلوگیری از توسعه‌های مبتنی بر سوداگری، نسبت به **تثبیت سرمایه‌های میراث فرهنگی شهرها و روستاهای کمتر برخوردار** و فراموش شده آنها را به مقاصد گردشگری تبدیل نماییم.
- در راستای بهره گیری از سازوکارهای مدیریت یکپارچه و بمنظور گسترش همکاری و هم افزائی در فعالیت‌های بین حوزه‌ای و بین بخشی با هدف افزایش بهره‌وری گردشگری **سند راهبردی توسعه گردشگری کشور** تدوین گردیده و در حال تصویب در کمیسیون فرهنگی دولت است.
- در راستای توسعه زیرساختهای گردشگری **تعداد واحدهای بین راهی از ۲,۱۹۳ باب در سال ۱۳۹۶ به ۲,۳۱۰ باب در سال ۱۳۹۷ افزایش یافته** است که با رشد ۵,۳ درصدی مواجه بوده است.
- با هدف معرفی ارزشها و بهره برداری از **ظرفیتهای نهفته در گردشگری کشور** در سطح ملی، منطقه ای و جهانی از طریق گردشگران خارجی و همچنین تقویت باور و عزم ملی افشار مختلف جامعه از طریق توسعه بخش گردشگری و ارتقاء جایگاه آن در برنامه‌های توسعه بویژه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تعداد ۲,۹۰۱ **موافقت اصولی** صادر شده است.
- با هدف اتخاذ تدابیر لازم بمنظور ایفای سهم و نقش گردشگری در ارتقاء شاخصهای اقتصاد ملی، اشتغال زائی، کاهش محرومیت مناطق محروم و افزایش سطح معیشت جوامع محلی **درآمد ارزی طی دو سال گذشته به ارزش تقریبی ۱۸ میلیارد دلار** در حوزه گردشگری حاصل شده است. این رقم نسبت به سال ۱۳۹۶ دارای رشد ۷۸ درصدی بوده است.

- با هدف استفاده از ظرفیتهای بین المللی در ۱۳ پروژه گردشگری بیش از ۵۰۰ میلیون دلار سرمایه مستقیم خارجی جذب گردیده است.
- **لایحه قانونی اعتماد سازی و حمایت از گردشگران** در دست تهیه می‌باشد.
- برنامه عملیاتی جامع بازاریابی و تبلیغات با هدف **جذب گردشگران چینی** در راستای بهره گیری از روشهای نوین تبلیغات، بازاریابی و ارائه بسته های محصولات گردشگری کشور بمنظور معرفی مزیتها و محصولات گردشگری تهیه و اجرا شده است این اقدام در خصوص دیگر جوامع ضمن انجام مطالعات زیرساختی در حال اقدام می باشد.
- طی سال ۱۳۹۷ با هدف توسعه کمی و کیفی نظام آموزشی رسمی (در مقاطع مختلف آموزشی) و عمومی و بمنظور ارتقاء دانش تخصصی و همگانی، ترویج فرهنگ و گسترش آگاهیهای عمومی در زمینه گردشگری آموزش ۲۷,۰۰۰ نفر **در مشاغل گردشگری** انجام شده است.
- در راستای ایجاد نظام مدیریت داده و اطلاعات یکپارچه، بروز و کارآمد بخش با پشتیبانی سیستم اطلاعات جغرافیایی و بمنظور جمع آوری، بازخوانی، پردازش، انتقال و تبادل اطلاعات و ایجاد امکان دسترسی ذینفعان و با تاکید بر ضرورت استقرار نظام حسابهای اقماری گردشگری و **استقرار پنج جدول از جداول حسابهای اقماری گردشگری** انجام شده است. (TSA)
- با هدف تبیین جایگاه گردشگری در اقتصاد کشور **پرتال جامع گردشگری visitiran** برنامه ریزی، طراحی و اجرا شده است.
- با هدف افزایش شفافیت و تسریع در ارایه خدمت در بخش گردشگری **سامانه صدور و تمدید مجوزهای** تاسیسات گردشگری (۳۲ فرایند) راه اندازی و بکارگیری شده است که با بکارگیری این سامانه صدور مجوزها به کمتر از ۵۵ روز رسیده است.
- تعیین تکلیف **بخشودگی مالیاتی برای تأسیسات گردشگری**، ایجاد محیط حقوقی و اداری مناسب برای تحقق اهداف توسعه بخش از طریق تدوین اصلاح و تکمیل قوانین و مقررات، تشکیلات روشها و استانداردها، تعیین تکلیف نحوه محاسبه مالیات بر ارزش افزوده در تأسیسات گردشگری در حال انجام است. این مهم در گزارش کمیسیون اصل نود مجلس شورای اسلامی مورد تاکید قرار گرفته است.
- در همکاری با سایر دستگاههای کشور (شهرداریها، وزارت مسکن و راه و شهرسازی، وزارت نیرو و...) با هدف تسریع در موضوع، ایجاد زیر ساختهای لازم جهت **اختصاص بسته‌ی حمایتی از صنعت گردشگری** در رابطه با هدفمند کردن یارانه‌ها و تعیین تعرفه‌های ترجیحی در زمینه انشعابات و هزینه‌های آب، برق، گاز و فاضلاب تأسیسات و موسسات گردشگری در تعامل با وزارت نیرو موارد در حال بررسی و تعامل است.
- **نظارت مستمر و تخصصی بر تأسیسات گردشگری** در راستای ارتقاء کیفیت ارایه خدمات با اتکاء بر استانداردهای جهانی در دست اجرا است.

- تعامل با وزارت راه، مسکن و شهرسازی در اصلاح مسیرها و تعمیر و نگهداری جاده‌های منتهی به سایت‌های گردشگری در دست اقدام است. همچنین تعامل با وزارت راه، مسکن و شهرسازی در مناسب سازی پایانه‌های مسافربری و ایستگاه‌های قطار، اتوبوس و هواپیما و اصلاحات پایانه‌های مسافربری در دست اقدام است.
- در اولویت قرار دادن گردشگری جهت پیشرفت استانی و توسعه مناطق کمتر برخوردار ضمن برنامه ریزی جامع در دست اقدام است.
- بازنگری برنامه ملی توسعه گردشگری ایران (همکاری فنی سازمان، UNWTO و UNESCO) در حال انجام است.
- پروژه تدوین استراتژی صادرات گردشگری ایران برای زیربخش های اولویت دار (همکاری فنی سازمان و ITC) در دست اقدام است.
- پروژه توسعه گردشگری منطقه شمال غرب ایران (همکاری فنی سازمان و JICA) در دست اجراست.
- توسعه گردشگری محور غرب کشور با تاکید بر توزیع متوازن سفر در دست اجراست.
- استقرار نظام جامع آمار گردشگری انجام شده است.
- برنامه ریزی برای دیجیتال مارکتینگ (بازاریابی و تبلیغات الکترونیک) در دست اقدام است.
- ساماندهی بهینه سازی اقلام تبلیغاتی متناسب با محصولات گردشگری و منطبق بر علائق و سلائق بازارهای هدف در حال اجراست.
- توسعه ارتباط با سازمانهای تخصصی بین المللی مثل سازمان جهانی گردشگری (UNWTO) سازمان همکاری اسلامی (OIC) - ECO و... در دست پیگیری می باشد.
- اصلاح آیین نامه آیین نامه ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه بندی و نرخ گذاری تأسیسات گردشگری انجام شده است.
- اصلاح آیین نامه دفاتر خدمات مسافرتی براساس مصوبه هیات مقررات زدایی و ایجاد پنجره واحد صدور مجوز
- تدوین دستورالعمل کسب و کارهای فضای مجازی و استارت آپ های گردشگری صورت گرفته است.
- تدوین ضوابط و استانداردهای ارزیابی و درجه بندی کیفیت خدمات تأسیسات گردشگری صورت گرفته است.
- پیش نویس آیین نامه ساماندهی و ارتقای گردشگری شهری تهیه شده است.
- شیوه نامه صدور یا تمدید مجوز برگزاری دوره های آموزشی کوتاه مدت گردشگری مورد بازنگری قرار گرفته است.

- راه اندازی سامانه جامع دوره های آموزشی کوتاه مدت گردشگری و به روز رسانی سامانه برگزاری آزمون جامع دوره های آموزشی کوتاه مدت گردشگری صورت گرفته و در حال اجراست.
- طراحی دوره های جدید آموزشی کوتاه مدت گردشگری به منظور ارتقای سطح کیفی عملکرد نیروی انسانی شاغل در صنعت گردشگری کشور، نظیر دوره های «مدیریت عمومی تاسیسات گردشگری»، «مدیریت تخصصی اقامتگاه های بومگردی» و «کارکنان اقامتگاه های بوم گردی» در حال انجام است.
- بازبینی و به روزرسانی دروس و منابع درسی کلیه دوره های آموزشی کوتاه مدت گردشگری در راستای ارتقای کیفیت ارائه خدمات گردشگری در حال انجام است.
- پروژه مطالعاتی با موضوع مناسب سازی مراکز و خدمات گردشگری با هدف استفاده کم توانان طی توافق انجام شده با دبیرکل سازمان جهانی گردشگری در حال انجام است.
- برگزاری اجلاس جهانی گردشگری با حضور وزرای گردشگری کشورهای عضو سازمان جهانی گردشگری در ایران در سال ۲۰۲۰ میلادی با موضوع گردشگری روستایی در دست اقدام است.

راهبردها و برنامه های اجرایی با هدف پیشرفت متوازن و متعادل در حوزه گردشگری

- تدوین سند راهبردی، برنامه های ملی، منطقه ای و استانی توسعه گردشگری با همکاری سازمان های بین المللی (ITC, JICA, UNESCO, UNWTO) و ذینفعان در دست اقدام است.
- تشکیل و ترویج تشکلهای حرفه ای گردشگری در سطح ملی و استانی در دست اقدام است.
- واگذاری امور تصدی گری به تشکلهای حرفه ای و تخصصی گردشگری براساس بند ۱۰۰ ماده ۱۰۰ قانون برنامه ششم توسعه در دستور کار قرار دارد.
- بازنگری و اصلاح قوانین و مقررات بخش گردشگری در دست انجام است.
- از آنجاییکه تکالیف قانونی مندرج در برنامه و اسناد بالادستی برای سایر دستگاهها در ارتباط با گردشگری شفافیت و قاطعیت لازم را دارا نیست هدف گذاری شده است تا نظر برنامه نویسان بودجه ای به تخصیص اعتبارات خاص گردشگری در دستگاههای اجرایی مرتبط و تکلیف این دستگاهها به اجرا و هزینه کرد این بودجه با هدف افزایش سهم گردشگری در GDP اقدام نموده و الزامات قانونی و اقدامات اجرایی در راستای قوانین و مقررات مصوب یا تصویب قوانین و مقررات جدید اعم از طرح، لایحه و دستورالعمل مورد اجرا قرار گیرد.
- توسعه متوازن گردشگری با ارتقاء کمی و کیفی، تنوع بخشی و گسترش پژوهشهای بنیادی، کاربردی و بهره گیری از علوم و فناوریهای روزآمد در بخش گردشگری هدف گذاری شده است.

- سازوکارهای لازم با هدف تقویت انگیزه و آشنایی بیشتر مردم با روشهای مختلف گردشگری در دست بررسی می باشد.
- تدوین سند راهبردی گردشگری، زیارتی و دفاع مقدس با همکاری دستگاههای ذیربط در دستور کار قرار دارد.
- استفاده از ظرفیتهای محلی در قالب شرکتهای خصوصی و تعاونیهای محلی جهت سرمایه گذاری در بخش گردشگری در دست مطالعه می باشد.
- اعطای مشوق های ویژه به سرمایه گذاران، جهت توسعه زیرساختها و تسهیلات نوین همساز با محیط زیست و مصالح بومی هدف گذاری شده است.
- شناسایی محل های مداخله و شکاف های قانونی برای سرمایه گذاران گردشگری و الحاقات قانونی برای مستثنی کردن آنها در دست بررسی می باشد.
- تدوین نظام جامع استاندارد های ناظر بر محصولات و خدمات گردشگری هدف گذاری شده است.
- حمایت از تنوع محصولات گردشگری و خلق مزیت های جدید بمنظور پاسخگویی به بازارهای هدف و شناسایی بازارهای هدف گردشگری، تبادل تجارب، ارتقاء سطح همکاری فیما بین با تاکید بر ایجاد توازن در تبادل گردشگر داخلی و خارجی و آشنایی مردم با این مقوله هدف گذاری شده است.
- ایجاد زمینه های لازم برای کاهش اتکاء بخش به منابع مالی دولتی از طریق افزایش مشارکت و سرمایه گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی در بخش گردشگری و تلاش جهت افزایش سرمایه گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی در موضوع گردشگری در دستور کار قرار گرفته است.
- ارتقاء کمی و کیفی نیروی انسانی از طریق ایجاد نظام بهینه آموزش، ارتقاء تخصص و مهارت و حمایت از نیروی انسانی شاغل در بخش گردشگری ایجاد نظام مدیریت بروز و کارآمد مدیریت و کنترل پروژه بمنظور هدایت، پایش و ارزیابی مستمر فعالیتهای بخش گردشگری هدف گذاری شده است.
- تهیه بانک اطلاعاتی مشاغل موجود در صنعت گردشگری هدف گذاری و برنامه ریزی گردیده است.
- برنامه ریزی جهت تبیین و نهادینه کردن معیارهای اخلاق حرفه ای در فعالیتهای مرتبط با بخش از جمله کد اخلاق گردشگری برای ارتقاء سطح سلامت بخش میراث فرهنگی (ملموس و غیرملموس)، طبیعی، صنایع دستی و گردشگری و انطباق آن با معیارها و ارزشهای ملی - اسلامی در دستور کار قرار دارد.
- اقدام عملیات جهت صیانت از میراث طبیعی و تنوع زیستی و تنوع منظر کشور و تعمیق رابطه مردم با طبیعت از طریق توسعه پایدار طبیعت گردی با توجه به آمایش سرزمینی هر منطقه در دستور کار قرار دارد.
- ایجاد تقویم زمانی گردشگری با اتکاء به پتانسیل های آب و هوایی کشور در ارتباط با زیست اقلیم انسانی و تقویم زمانی مناسب در دست مطالعه و تهیه است.

- هماهنگی جهت **تبدیل فرودگاههای کشور به موزه** چرا که فرودگاه‌های بین‌المللی کشور ایستگاه اول قریب به اتفاق گردشگرانی است که از خارج از کشور به ایران سفر می‌کنند در دست مطالعه و تعاملات اولیه است.
- ایجاد تعامل با سازمانها و نهادهای ذیربط در ایجاد ظرفیتهای جدید برای **تسهیل در امور گردشگران خارجی** در دستور کار قرار دارد.
- ایجاد و **گسترش زیرساختهای حمل و نقلی** و متنوع مطابق استانداردهای بین‌المللی برای گردشگران و استاندارد سازی و ارتقاء کمی و کیفی تاسیسات پذیرایی و اقامتی بین‌راهی در دستور کار قرار دارد.
- ایجاد زمینه **حضور فعال در کنفرانس‌های بین‌المللی** گردشگری و اجلاس‌های بین‌المللی منطقه‌یی سازمان جهانی جهانگردی هدف گذاری شده است.
- برنامه ریزی جهت **حضور فعال در رسانه‌های تصویری بین‌المللی** (شبکه‌های پربیننده) و حضور فعال در رسانه‌های شنیداری و نوشتاری بین‌المللی در دستور کار قرار گرفته است.
- در راستای توجه ویژه به **گردشگری سلامت و درمانی** در کشور و ایجاد زیرساختهای کنترلی، هدایتی و نظارتی با همکاری وزارت بهداشت هدف گذاری شده است.
- در راستای ایجاد زیرساختها و مقررات گردشگری دریایی در کشور با توجه به سواحل شمال و جنوب کشور و جزایر زیبای ایران موضوع رونق **گردشگری دریایی** در دستور کار قرار گرفته است.
- با هدف تهیه نقشه **گردشگری طبیعت** (اکوتوریسم) با توجه به اقلیم‌های متفاوت و گونه‌های گیاهی و جانوری در کشور مطالعات زیرساختی مورد نظر قرار گرفته است.
- برنامه ریزی ویژه جهت لحاظ **گردشگری مذهبی** در کشور با توجه به وجود زیارتگاه‌های متعدد و مرقد (امام هشتم (ع)، حضرت معصومه (ع)، شاهچراغ) و سایر امامزادگان و ایجاد سهل ترین شرایط برای تشریف شیعیان جهان هدف گذاری شده است.
- فراهم آوری زمینه **گردشگری ورزشی** در کشور در تعامل با وزارت ورزش و جوانان با هدف برگزاری مسابقات و تورهای مشوقان ورزشی هدف گذاری شده است.
- تدوین نظام جامع آموزش ساختارمند **منابع انسانی متخصص در بخش گردشگری** کشور اعم از دستگاه‌های دولتی و بخش خصوصی (ستاد و صف) در دستور کار قرار دارد.
- فراهم آوری اعطای **تسهیلات مناسب توسط بانک‌های** عامل برای تأسیسات گردشگری و نظارت مستمر بر پروژه‌های سرمایه‌گذاری و بررسی درصد پیشرفت کارها براساس تسهیلات دریافتی موضوع فعالیت گردشگری هدف گذاری شده است.
- ایجاد **تعامل در همکاری مقامات شهری و پلیس** در برخی از شهرها برای تسهیل در تردد گردشگران به سایت‌های گردشگری و هتل‌ها، برنامه ریزی جهت تعامل با پلیس راهور ناجا و وزارت راه و ترابری جهت **نصب**

علائم مناسب در جاده‌های کشور و خصوصاً سایت‌های گردشگری (به زبان‌های خارجی) و نصب استاندارد و سراسری علائم مناسب و راهنمایی گردشگران در شهرهای هدف بازار گردشگری (به زبان‌های خارجی) هدف گذاری شده است.

گزارش آماری فعالیتها در حوزه گردشگری

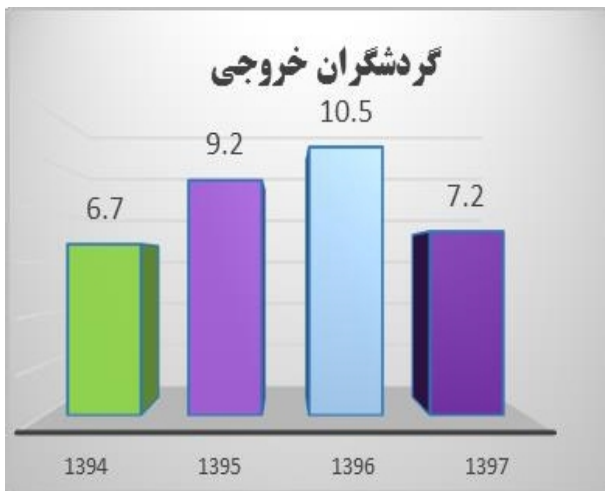
عنوان شاخص	واحد متعارف	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
گردشگران ورودی	هزار نفر	۵۱۸۱	۴۹۱۱	۵۱۱۳	۷۸۰۴
گردشگران خروجی	میلیون نفر	۶,۷	۹,۲	۱۰,۵	۷,۲
درآمد ارزی حاصل از گردشگران ورودی (تقریبی)	میلیارد دلار	۸,۹	۷,۴	۷,۶	۱۱,۶
هتل‌های ۴ و ۵ ستاره	باب	۱۱۵	۱۳۰	۱۵۷	۱۷۵
بوم‌گردی	باب	-	۲۹۵	۵۴۰	۱۴۵۴

تعداد گرد شگران ورودی در سال‌های ۹۶ و ۹۷ نسبت به سال‌های ۹۴ و ۹۵ **۲۸ درصد افزایش** یافته است.

افزایش ۱۸ درصدی درآمد ارزی حاصل از گردشگران ورودی در سال‌های ۹۶ و ۹۷ نسبت به سال‌های ۹۴ و ۹۵

دستاوردها در حوزه گردشگری طی سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

- تدوین سند راهبردی توسعه گردشگری کشور.
- طراحی برند ملی گردشگری کشور.
- راه‌اندازی سامانه صدور و تمدید مجوزهای تاسیسات گردشگری.
- الکترونیکی کردن کلیه فرآیندهای مربوط به صدور، تمدید و نظارت بر فعالیت کسب و کارهای گردشگری (۳۲ فرآیند).
- احصا و واگذاری کلیه امور غیر حاکمیتی به تشکل‌های حرفه‌ای گردشگری.
- تهیه برنامه عملیاتی بازاریابی و تبلیغات جهت نفوذ در بازار چین.
- آموزش سالانه ۲۷۰۰۰ نفر با هدف توانمندسازی مشاغل گردشگری.
- استقرار پنج جدول از جداول حساب‌های اقماری گردشگری برای تبیین جایگاه گردشگری در اقتصاد کشور.

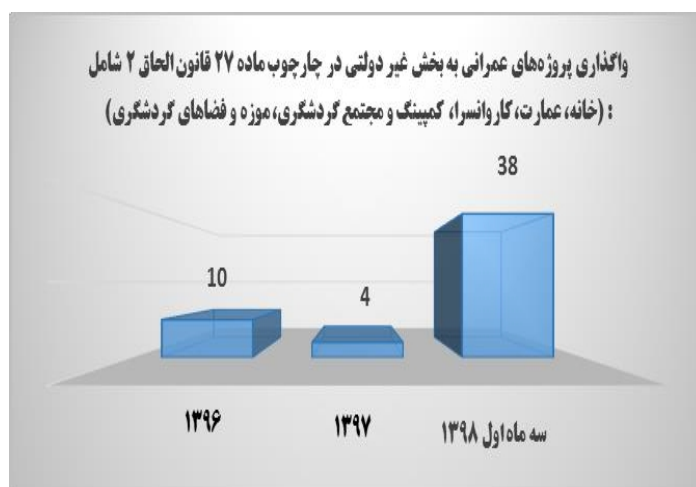
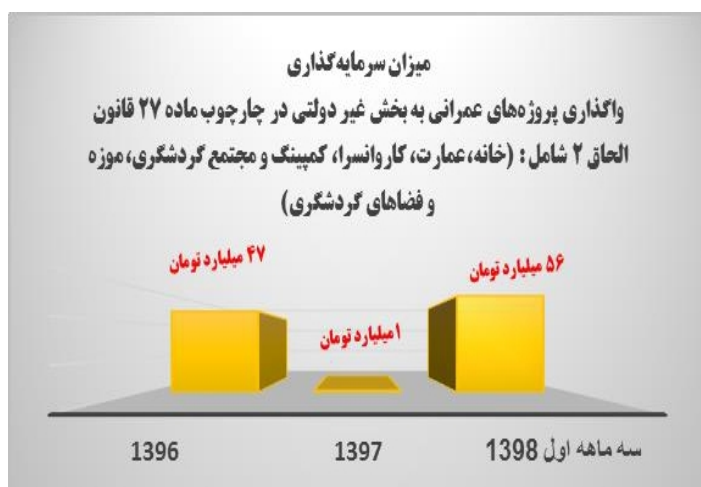

گزارش آماری فعالیتها در حوزه توسعه مدیریت

نسبت دولت یازدهم به دوازدهم	دولت دوازدهم	دولت یازدهم	دولت دهم	واحد متعارف	متغیر یا شاخص
-	۵۲	-	-	تعداد پروژه	واگذاری پروژه‌های عمرانی به بخش غیردولتی در چارچوب ماده ۲۷ قانون الحاق ۲ شامل: (خانه، عمارت، کاروانسرا، کمپینگ و مجتمع گردشگری، موزه و فضاهای گردشگری)
-	۱۰۴	-	-	میلیارد تومان	
۴۲۵	۱۷	۴	۳	سامانه	راهاندازی سامانه‌ها و خدمات الکترونیکی
۱۴۰۰	۴۲	۳	-	موزه و اماکن	توسعه و استقرار سامانه‌های فروش بلیط الکترونیکی
۱۱۱	۲۰	۱۸	-	خدمت	استانداردسازی و شناسنامه‌دار کردن خدمات سازمان
-	-	۱۰۲	-	اداره	ارتقاء نمایندگی به اداره
-	-	۵۰	-		مجوز ایجاد اداره
-	-	۳۴۰	-	نفر	اخذ مجوز سهمیه استخدامی

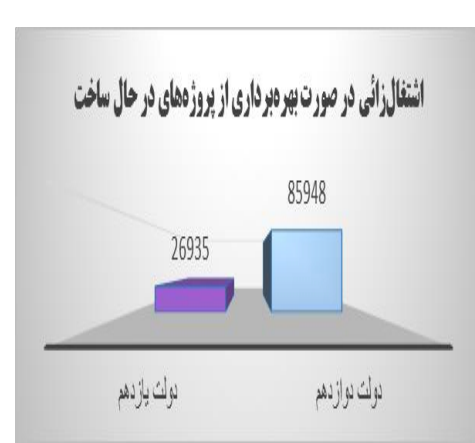
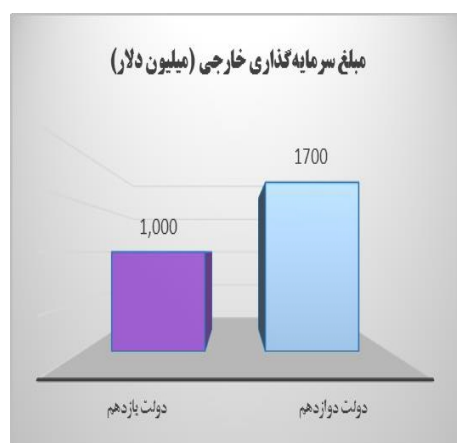
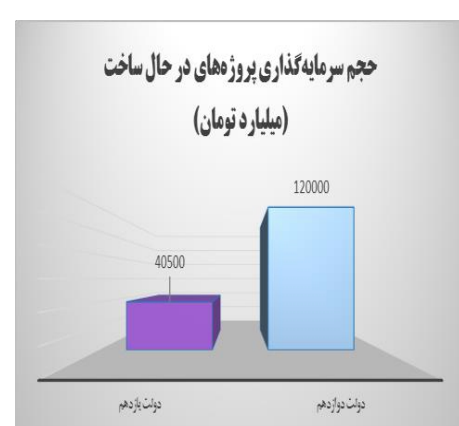
دستاوردها در حوزه توسعه مدیریت در سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

- رتبه سازمان در حوزه ارزیابی فناوری اطلاعات در بین دستگاه‌های اجرایی کشور از رتبه ۵۴ در سال ۱۳۹۶ به رتبه ۲۰ در سه ماهه اول سال ۱۳۹۸ ارتقاء یافته است.
- کسب لوح تقدیر جایزه بلوغ بودجه ریزی بر مبنای عملکرد در نهمین کنفرانس بین‌المللی بودجه ریزی بر مبنای عملکرد در بین دستگاه‌های اجرایی کل کشور.
- کسب عنوان دستگاه برتر در جشنواره شهید رجایی طی سه سال ۱۳۹۴، ۱۳۹۵ و ۱۳۹۶ در بین دستگاه‌های اجرایی کل کشور.
- کسب رتبه برتر توسعه دولت الکترونیک در چهاردهمین جشنواره شهید رجایی - شهریور ۱۳۹۷
- کسب جایگاه ۲۱م از میان ۱۰۵ دستگاه ارزیابی شونده در حوزه توسعه دولت الکترونیک (ابتدای بهمن ماه ۱۳۹۷ تا پایان فروردین ۱۳۹۸)

گزارش آماری فعالیتها در حوزه سرمایه‌گذاری

عنوان شاخص	دولت یازدهم	دولت دوازدهم
صدور موافقتنامه اصولی	۴۱۲۷	۳۹۰۱
تعداد پروژه‌های در حال ساخت کشور	۵۸۲	۱۰۰۶
حجم سرمایه‌گذاری پروژه‌های در حال ساخت (میلیارد تومان)	۴۰۵۰۰	۱۲۰۰۰۰
اشتغالزایی جدید حین ساخت پروژه‌های در حال ساخت کشور	۷۷۴۵۴	۱۲۸۶۸۰
اشتغالزایی در صورت بهره‌برداری پروژه‌های در حال ساخت	۲۶۹۳۵	۸۵۹۴۸
مبلغ سرمایه‌گذاری خارجی (میلیون دلار)	۱۰۰۰	۱۷۰۰
تعداد طرح‌های پرداخت شده اشتغال روستایی در بانک-سامانه کارا	۰	۱۴۸۵۳
مبلغ طرح‌های پرداخت شده اشتغال روستایی در بانک (میلیارد تومان)	۰	۶۵۸
اشتغال جدید طرح‌های پرداخت شده اشتغال روستایی در بانک-سامانه کارا	۰	۲۵۵۴۰
تعداد طرح‌های پرداخت شده اشتغال فراگیر در بانک-سامانه کارا	۰	۴۱۷
مبلغ طرح‌های پرداخت شده اشتغال فراگیر در بانک (میلیارد تومان)	۰	۱۱۲
اشتغال جدید طرح‌های پرداخت شده اشتغال فراگیر در بانک-سامانه کارا	۰	۲۲۳۳

گزارش آماری فعالیتها در حوزه اشتغالزایی

۱۳۹۷	۱۳۹۶	دولت یازدهم	واحد متعارف	حوزه‌های اشتغالزا
۶,۵۳۴,۸۹۸	۸۳۷,۴۶۶	۴,۴۱۴,۸۶۱	مترارژ	سرمایه‌گذاری
۱۱۴,۶۴۷	۱۴,۶۹۲	۷۷,۴۵۴	اشتغال جدید	
۴,۵۳۸			تعداد مجوزها و...	گردشگری
۲۱,۶۱۵			اشتغال جدید	
۵۰,۴۰۷	۷۸,۷۸۳	۸۶,۳۹۸	تعداد مجوز	صنایع دستی
۵۵,۱۴۴	۶۱,۳۶۹	۹۸,۴۲۱	اشتغال جدید	
			مرمت+موزه و...	میراث فرهنگی
۱۲,۰۱۲	۱۳,۷۴۹		اشتغال جدید	
۲۰۳,۴۱۸	۸۹,۷۱۰	۱۷۵,۸۷۵		جمع کل اشتغالزایی